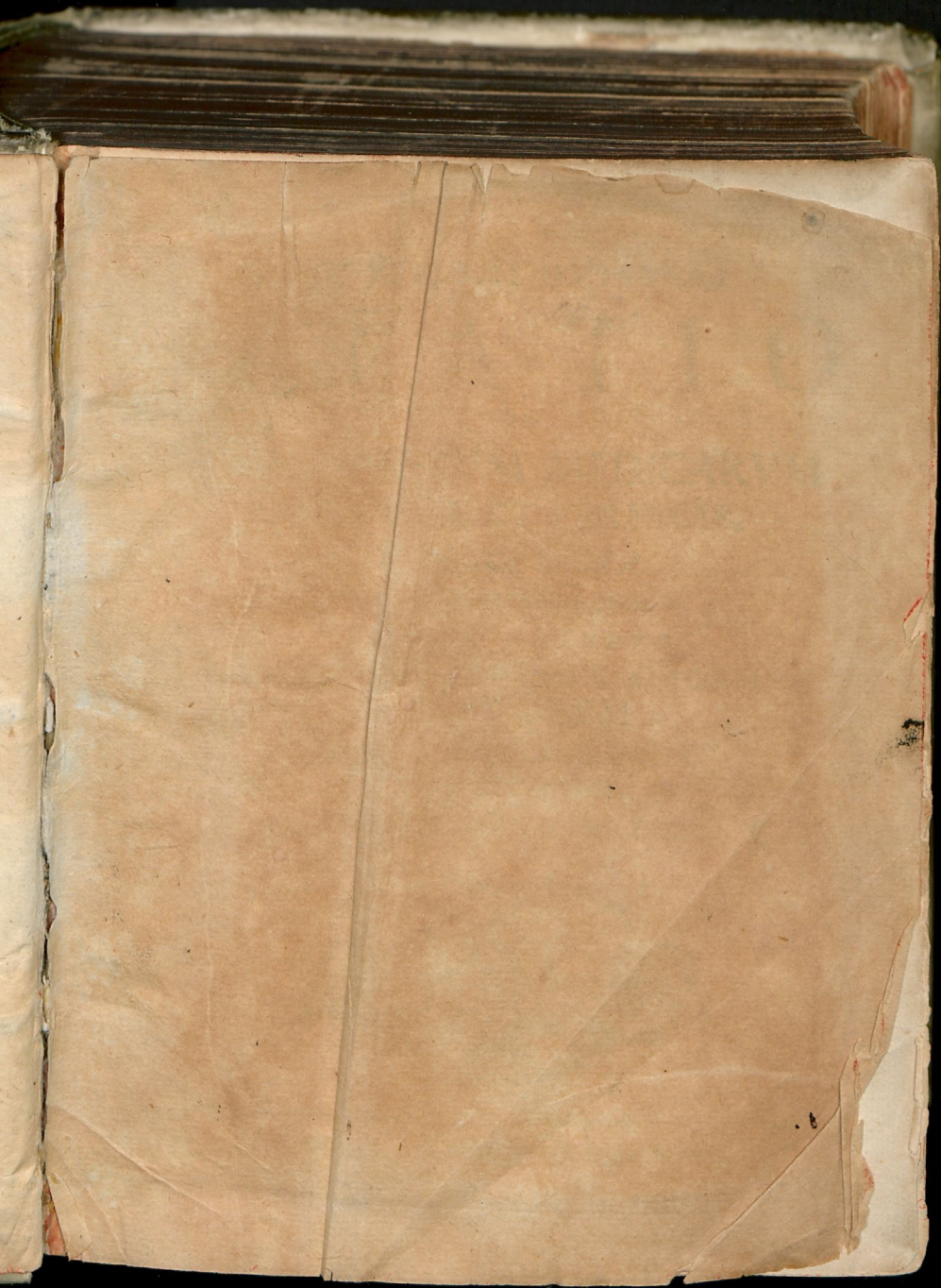
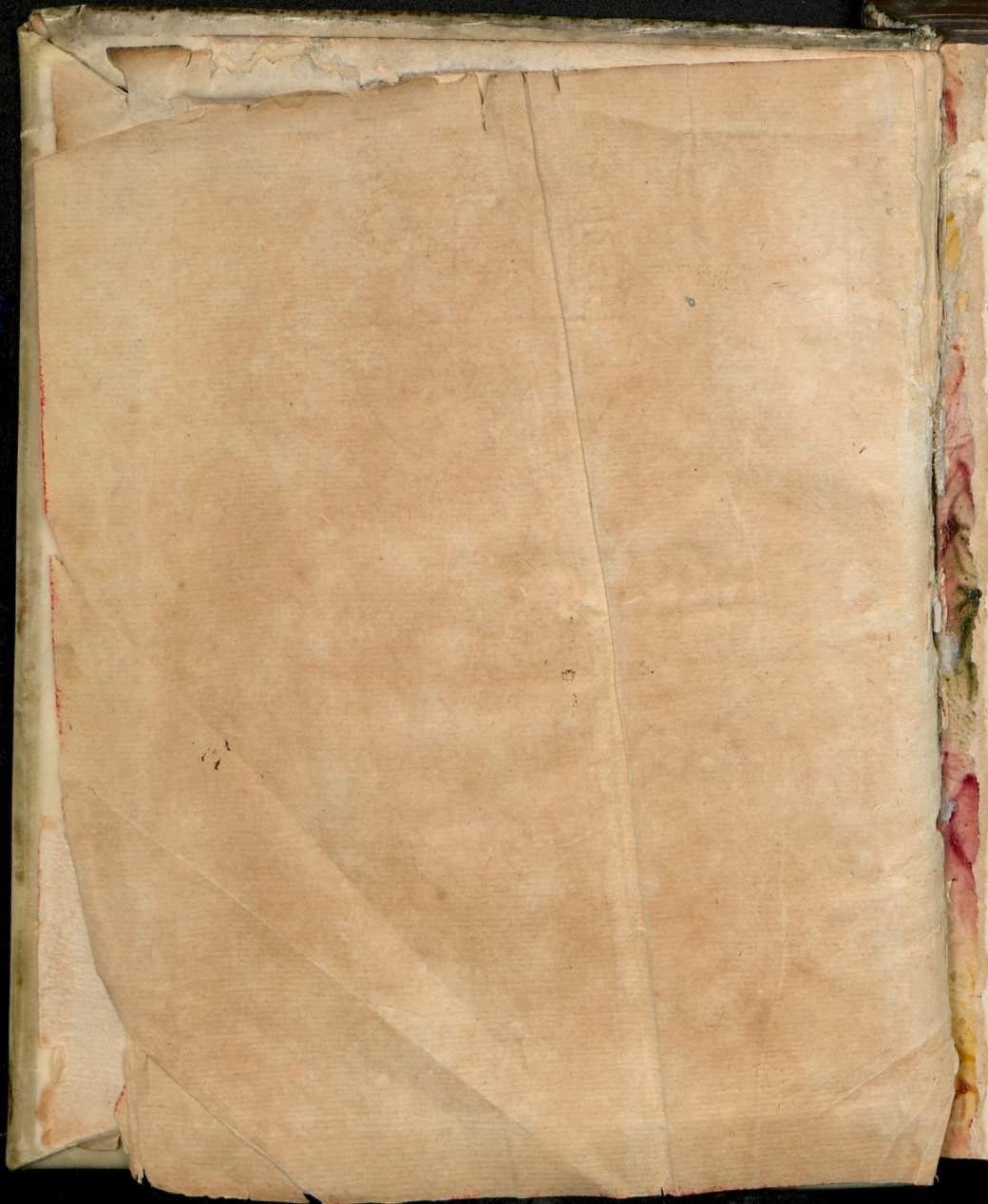

Am. 17.

LAURENTII HEISTERI
ORATIO

DE

HYPOTHESIVM MEDICARVM
FALLACIA ET PERNICIE,

PVBLICE DICTA

IPSI NONIS DECEMBR. MDCCX,

CVM EX DECRETO

ILLVSTRIVM ACADEMIÆ ALTORFINÆ
CVRATORVM

ANATOMES ET CHIRVrgIÆ
PROFESSIONEM

SOLENNITER SVSCIPERET.

LITERIS ET SVMTIBVS KOHLESII ACAD. TYPOGR.

OPUSCULUM

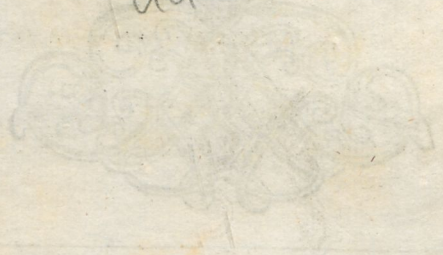
DE

ARTIBUS

LIBERALIUM

KÖNIGL. UNIVERS. ZVHALLE

Ua 6069 (1)

ILLVSTRIBVS ET GENEROSISSIMIS
ACADEMIÆ ALTORFINÆ

CVRATORIBVS

DN. CHRISTOPHORO FVRERO

AB HAYMENDORF IN WOLCKERSDORF
SERENISSIMI DVCIS PALATINO-SOLISBACENSIS
CONSILIARIO INTIMO
SEPTEMVIRO ET RERVM SACRARVM EPHORO,

DN. GVSTAVO GEORGIO TEZELIO

A KIRCHENSITTENBACH, IN VORRA ET ARTELSHOFEN,
SEPTEMVIRO,

DN. CAROLO GVILIELMO WELSERO

A NEVHOF,

DN. CAROLO BENEDICTO GEVDERO

AB HEROLDSBERG, IN STEIN,

INCLVTÆ S. R. I. LIBERÆ REIPVBLICÆ
NORIMBERGENSIS SENATORIBVS
CONSVLARIBVS,

HANC ORATIONEM CONSECRAT

VENERABVNDVS

LAVRENTIVS HEISTER.

ILLVSTRES AC GENEROSISSIMI VIRI

ACADEMIA ANATOMICA
CURATORIBVS
DR. CHRISTOPHORO WARE

Plures sunt rationes, cur Nomini Vestro splendissimo hanc inscribam orationem: præcipua vero est, quod, pro tanto beneficio, quo me, præter meritum, in conferenda Anatomies & Chirurgiæ professione, affecistis, grati animi tesseram VOBIS exhibeam.

Atque ad hunc insignem favorem quodammodo demerendum, omnem nervum intendam, ut Philiatricis quàm maxime prosim: nam hoc est præcipuum, quod à me desideratis.

Illud autem pro viribus me præstiturum esse, sanctè vobis polliceor, si modo VESTRA BENEVOLENTIA & AVCTORITAS, de quibus magnam concepi spem, conatus meos secundabit, non magna pecuniæ vi, nam hoc non est quod peto; sed quod VOBIS facilimum, mibique gratissimum, procurando sufficientem cada verum numerum, vel violenta morte extinctorum, vel quod idem mihi est, in Nosocomio defunctorum.

Quod si feceritis, industria mea haud aliis indigebit calcari, atque hoc in ACADEMIÆ VESTRÆ utilitatem, incrementum, & in totius patriæ gloriam cessurum esse, nullus dubito: Nam hoc modo efficere potestis, ut Germani nostri, in sua patria, exiguo pretio & facili opera, talem anatomies & chirurgiæ scientiam acquirere possint, qualem in exteris regionibus, non nisi magnis sumptibus, & ob docentium multorum malam fidem, invidiamque, non nisi difficilimo labore assequuntur. Valete mibique & imposterum favete.

LAVRENTII HEISTERI
O R A T I O
 INAUGVRALIS.

Artem Medicam à paucis quibusdam cepisse *experimentis*, paucisque temporis successu crevisse, atque hinc soli experientiae prima sua debuisse fundamenta & progressus, res est tam Medicis, quàm antiquitatum cultoribus notissima, sicut & certissima.

Quis enim politioris ingenii dubitabit, mox in rerum primordiis morbos genus humanum affixisse? Varias enim ob causas primis ævis hominum corpora vitari ac morbosa fieri potuisse, nullus sanæ mentis facile ibit inficias; nam injuriis externis, uti & nos hodie, fuerant expositi, tempestatibus scilicet calidis, frigidis, pluviosis, fulminibus & tonitribus, exhalationibus omnigenis, putridis, venenatis, aliisque noxiis quibuscunque, varia corpori humano damna inferentibus, à quibus incii horum effectuum, minus sibi cavere poterant, quam nos, alio-

aliorum infelicibus edocti, sapientioresque facti successibus: nam quid fumus carbonum suffocatorum vel fossilium, quid fumus sulphuris, quid exhalationes nonnullæ in metallifodinis valeant, quid spelunca illa in agro Neapolitano, canina dicta, possit; multorum mortes vel saltem summa vitæ pericula nos certiores fecerunt.

Sic nos hodie exploratas habemus lethiferas quorundam vegetabilium virtutes, quas primis seculis ignorabant; exempli loco sint, cicuta aquatica, apium virosum, aconitum, fungi venenati, aliaque similia, à quibus prisca multa pericula atque incommoda perpeffi sunt, ob experimentorum illis temporibus defectum, & ignorantiam talis internecinæ facultatis; nam qui adhuc hodie ejusmodi venena, inscii ipsorum virium, assumunt, vel gravissimis symptomatibus, vel ipsa morte luere coguntur; qualia exempla multa scriptis nobis reliquit veneranda antiquitas, recentiorumque plurimæ tradiderunt observationes.

Tale quoque tristissimum ultimo adhuc vere Amstelodami, ex aconiti quadam specie per errorem assumta, nobis videre contigit exemplum; quid igitur mirum, si primævi victum quæritantes similia sint experti?

Relicta jam qualitate assumptorum, si consideremus quam perniciosissima mala corpus humanum infestare ob quantitatem eorum soleant, omnibus enarrandis dies non sufficeret; antiquissimis verò ævis homines jam luxuriæ fuisse deditos, ipsæ sacræ testantur literæ; An non igitur eosdem similibus, ac nos, correptos fuisse morbis est verissimilimum?

Sic

Sic & ex cæteris rebus, quæ non naturales vulgo dicuntur, eos multa incommoda, variasque infirmitates sustinuisse, non est quod dubitemus; quotusquisque enim negabit corpus labefactari posse, vel ex nimio motu & quiete, vel ex somno & vigiliis modum excedentibus, nec non à retinendis excernendisque læsis?

Quis vestrum, A., ignorat vim ingentem, qua passionum animi, ira præsertim, terror, tristitia, mœror, metus &c. corpus humanum afficere, mutare & corrumpere valent: ab iis autem priscos, quia homines erant, non exemptos fuisse, verissimum est.

Quid? si animo perpendamus, homines olim, uti adhuc hodiè sæpe fit, læsos procul dubio non raro fuisse variis casibus; ut ictu, lapsu ab alto, igne, ictibus serpentum, scorpionum, morsibus ferarum, aliorumve animalium; has læsiones sequebantur dolores, dolorum molestias à se remove, omnibus animalibus innatum est: nam videmus canes suorum vulnerum dolores lambendo lenire, cæteraque animalia, ne vilissimis quidem insectis exceptis, dum ipsa doloribus afficimus, non obscurum repugnantiae signum dare, dolorisque amotionem moliri.

Sic in primis homo, animalium omnium sagacissimum, præ reliquis mirè suæ conservationis est studiosus: quanta & qualia non machinatur auxilia, ut ærumnas vel imminentes avertat, vel præsentem pellat removeatque; hinc conjectu facile est, hominem non minus ac bruta, doloribus vexatum, eorum sublationi omnibus studuisse viribus; unde etiam evenisse arbitror, ut Medicina quædam, apud omnes gentes, imperitissimas quam-

quamvis, & maxime barbaras, reperiatur; nam profectò misera & tædiofa hominis est vita dolorum molestiis comitata: propterea si quis acicula pungitur, eo ipso momento manum, instinctu quodam naturali retrahit: vel si quis doloribus ex combustione subortis corripiebatur, remedium quærens huic dolori repugnans, forte fortuna oleum vel pinguedinem applicat, & solamen si inde percipit, hoc ipsum aliis vicibus vel in seipso, vel in aliis cum successu adhibet; concludit tandem, oleosa dolores ex ambustione mitigare: atque sic fiunt remedia.

Eodem modo olea & pinguedines, ad alias quoque dolorum species, ob similitudinem applicata, proficua sæpe reperta sunt; hinc regulam practicam formarunt: olea nempe & pinguedines lenire dolores.

Sic, si quis graviter fauciatus, sanguinem multum profundere, pallefcere, animoque linqui deprehensus sit, adstantes, ne periret jam semi mortuus, de auxilio sane solliciti fuerunt, eoque cito, quia periculum in mora; facile cognoverunt vitæ hoc imminere periculum ob copiosum sanguinis fluxum: hinc verisimile mihi videtur, illos cogitasse de vulneris obturatione, & ut illud profusum inhiberetur, linteis forsan, quæ præsto erant, vel similibus, vulnus deligasse, quo factò, hæmorrhagia cessabat, & vulneratus paulo post ad se redibat.

Ex successu hujus experimenti observato, cum antea sine dubio plures periissent, idem vel simile tentabant in aliis vulnerum hæmorrhagiis, atque ex talium experimentorum serie tandem axioma fecerunt & pronuntiarent: omnem sanguinis fluxum enormem esse inhihindum.

Si

ORATIO INAUGURALIS.

Si quem pertinacior alvi vexaret egestio, ut inde tandem & dolorem & debilitatem corporis perciperet, ille, hercules, de remedio adstringente vel fluxum sistente videtur fuisse sollicitus: quando igitur quid assumerat, quod vel casu primum occurrebat, vel ex quacunque causa ipsi tale videbatur; si ex voto non succedebat, æger vel peribat, vel aliud forte quærebat, donec tandem aliquid reperiret, ex quo levamen sentiret. Tale medicamentum, si sæpius postea talem præstabat effectum, adstringens dictum est, & ad alvi fluxus proficuum.

Alius in ardore febris constitutus, sitique excruciatu, ipsa momente natura, aquam hausit subinde, & solamen inde percipiens, idemque in aliis pluribus fieri observans, concludit tandem: Ergo aquæ potus in febribus conducit, partim refrigerando, partim sitim sedando.

In aliis febribus videbant hæmorrhagias sæpius suboriri spontaneas, à quibus ægri melius se habebant: hinc in his morbis sanguinis missionem salutarem fore judicant, & modum sanguinem e corpore educendi excogitarunt; atque ex hujus faustis successibus regula orta est: in febribus continuis prodesse extractionem sanguinis.

Sic Opium assumentes multum dormiverunt, hinc illud in vigiliis nimis & doloribus prodesse concluderunt.

Hydropicus quidam de salute desperans, cultrum abdomini intrudens, aqua effusa sanatus est, & inde paracentesis inventum deducunt.

Ita in aliis quoque morbis medicamina vel ex similitudine morbi incogniti cum morbo jam noto, vel ex
B gustu,

gustu, vel, quod ut plurimum accidebat, casu fortuito primum inventa sunt, sic tamen, ut non nisi aliorum salute, aliorum interitu, teste Celso, perniciofa à salutaribus discerni potuerint; multiplici verò postea multorum annorum experientia hæc confirmata, minus commoda, postquam meliora cognoverant, rejecta sunt.

Rideo autem merito illas fabulas, perhibentes multa remedia ab oraculis hominibus innotuisse, atque sic à Diis proximè accepta fuisse, quippe has revelationes non nisi fraudes sacerdotum (qui tunc temporis Medicinæ operam dabant) lucri causa institutas, habendas censeo; quæ verò in sacra scriptura occurrunt remedia, quia pleraque effectum quæsitum non amplius præstant, tanquam medicamenta ordinaria non confidero, sed aliunde eorum vires deducendas esse, mihi persuadeo.

Ex prædictis igitur constare puto, Medicinam sua primordia & incrementa sumfisse ab experientia & observatione effectuum remediorum; donec tandem venirent, qui totos se his observationibus darent, & qui medicationem ægotantium susciperent; hos Medicos vocabant: Ante verò Medicorum tempora ægrotos in vicos urbium expositos fuisse, ut transeuntes, si quæ nossent, salutaria ipsi impertirent consilia, perhibent.

Aliis in locis moris erat remedia experta tabulis inscripta in Deorum templis & fanis suspendere; hinc si qui adversa conflictabantur valetudine, ad templa confugientes, consilium ab hisce tabulis, vel à sacerdotibus, harum tabellarum præfectis, & experimentorum observatoribus, petebant; Atque hæc erat Medicinæ facies ante Medicorum tempora.

Ve-

Veniam jam date, quæso, Auditores, ut paucis ob oculos Vobis ponam, primò Medicinæ statum, in quo erat tempore Hippocratis, vetustissimi scriptoris Medici, & Principis Medicorum: deinde quomodo postea per varia figmenta ludicra & vanas hypotheses immutata, turpissimeque per longam seculorum seriem conspurcata & corrupta fuerit; denique quomodo ab his nugis & quisquiliis rursus purganda, in pristinum restituenda statum, atque antiquus Hippocraticus splendor ipsi recuperandus sit: quæ omnia brevitati & perspicuitati cum primis studens, sine ullo rædioso verborum fastu, sed simplici, attemnata clara oratione me præstiturum confido, si modo benevolas aures, sicut hucusque fecistis, paulisper adhuc mihi præbere non recusabitis.

Percepisse Vos, A. O., ex modo dictis arbitror, quomodo Medicina ex casibus atque experimentis ut plurimum fortuitis, prima sua duxerit initia, & quomodo factorum eventuumque observatione veros fecerit progressus. Has observationes, iteratis experimentis natas, magno labore undiquaque, primus, quantum scimus, conquisivit *Hippocrates*, Vir summo ingenio & pertinaci industria præditus.

Hic ex multis optima quæque & propriâ sibi experientiâ comprobata, selegit, eaque in axiomata practica fidelissime redacta, scriptis suis auro quovis præstantioribus, atque omnibus Medicinam exercentibus seriò commendandis, reliquit; in quibus non solum morborum symptomata, mutationes & eventus rarissime fallentes, accurate descripta, sed & optimam medendi methodum, magna cum animi voluptate invenimus.

Utinam verò posteriores Medici eadem viâ semper in-
cessissent, atque methodum observandi ab Hippocrate
præscriptam rectius observassent, quid scilicet natura in
hoc vel illo morbo intendat, qua ratione ad suum finem
aspiret, quænam impedimenta Medicus remove-
re debeat, ut facilius & certius suum finem assequatur; quando
vel cibum vel medicamenta, vel nihil dare conveniat,
quando sanguis mittendus, vel alia humorum evacuatio
instituenda, quibus in casibus motus & exercitia corpo-
ris, frictions, balnea &c. conducant, denique etiam
quando ferro & igne utendum; ad majus sane fastigium,
quam quo nunc est, tam longo multorum seculorum de-
cursu, Medicina pervenisset.

Sede heu! in quem deplorandum incidit statum, post-
quam rationi plus quàm experientiæ fidere cœperunt, illi,
qui artem Medicam profitebantur; quam ridicula formâ-
runt ratiocinia, quot falsas atque absonas certatim con-
ceperunt hypotheses, postquam fingere pulchrius vide-
batur, quam verum inquirere: inde verò tot inutilia artis
utilissimæ systemata condita sunt, & discentibus pro ora-
culis obtrusa.

Permitte, obsecro, A., ut brevem horum corrupto-
rum Medicinæ seculorum historiam vobis enarrem, ut
perspiciatis, quomodo à via regia, ab hypothesibus se-
ducti, defecerint, & per devia loca & labyrinthos inex-
tricabiles erraverint, quamvis faciliorem sanandi modum
se reperisse putarent.

Medici igitur post Hippocratem in tres præcipuas
abière sectas, quarum unam Empiricam, Methodicam al-
teram, tertiam Dogmaticam vocârunt.

Empi-

Empirica nomen ab experientia sibi vindicabat, quia in curatione ægrorum hâc quam maxime nitebantur, atque sic Hippocraticam methodum præ cæteris sequebantur.

Non autem putandum, eos empiriam nostrorum circumforaneorum, vel imperitæ plebis more exercuisse, atque promiscue, sicut hi facere consueverunt, quicquid vel primum occurrebat, vel quicquid semel conducere in hoc vel illo morbo audiverant, cuique subjecto sine discrimine applicuisse; e contrario certum est, illos regulas Hippocraticas diligenter fuisse imitatos, omnesque circumstantias, ut causas manifestas, tempus, statum morbi, ætatem, sexum, habitum corporis, vires ægri, iuventia & lædentia, analogiam morborum incognitorum cum cognitis, &c. probe prius considerasse, atque secundum has medendi methodum instituisse. Vnde apparet, illos tales non fuisse empiricos, rerum omnium rudes, quales hodie sunt circulatores illi, sed reapse empiricos rationales, id est, qui experientiæ rationem junxerunt, ita tamen, ut ratiocinia non a priori, sed ab experimentis & eventibus rerum formarent; Minimè enim existimandum, ut nonnulli falsò perhibent, illos omnem rationem è Medicina, sed illa tantum à priori petita, & conficta aliarum sectarum phantasmata exterminare voluisse, quod varia eorum testantur monumenta.

Malè autem empiria successu temporis audire cœpit, & nomen perquam odiosum fieri, postquam aliæ sectæ, nescio quo fato, (forte ob ignaviam Medicorum) dominium adeptæ sunt: hinc mox, ut talibus in casibus fieri solet, contemnebatur, & cum homines ratiociniis (quæ domi facile fingi possunt) magis delectarentur, quam molesta

lesta & plurimis tædiosa morborum ad lectum ægrotantium observatione, commodaque medicamentorum applicatione, penitus tandem, quod dolendum! vetus empirica secta exolevit atque extincta est, quæ sane omnium erat antiquissima & optima, sed difficilima; atque ex horum procedendi modo, si hic semper continuatus fuisset, vera tandem Theoria Medica condi potuisset.

Altera Secta *Methodica* dicebatur, quia ejus auctores methodum quandam & meliorem & faciliorem reliquis se dare posse gloriabantur, ita, ut intra aliquot mensium spatium, artem Medicam aliquis discere posset: propterea non solum omnem fere dogmaticorum theoriam, omnes definitiones, causas morborum obscuras, locorumque affectorum cognitionem contemnebant, sed etiam empiricorum, cum laborem, tum in observando industriam damnabant & tanquam inutilia rejiciebant.

Satis autem esse putabant communia quædam morborum intueri, hanc ob rem omnes morbos ad tria genera referebant; primum adstrictum vocabant, in quo partis cujusdam fibræ nimis rigidæ erant, & hinc excretio quædam in corpore humano impedita: ut, si urinæ vel excrementorum evacuatio est suppressa.

Alterum genus, fluens vel laxum dixerunt, in quo fibræ partis affectæ nimis relaxatæ erant, ita ut contenta retinere amplius non valentes, ipsa effluere sinant, & inde excretiones augeri statuebant: ut in hæmorrhagiis, diarrhœa, gonorrhœa, coryza, salivationibus spontaneis &c. observamus.

Tertium mixtum appellabant, quando ægri in alia parte

parte parum . in alia nimium excernebant : nam in eodem morbo aliam partem strictam , aliam laxam nimis esse posse non negabant ; sciendum enim eos in partibus solidis morbos præcipue nidulari existimasse , prout earum fibræ vel nimis rigidæ & strictæ , vel prout nimis molles , flaccidæ seu relaxatæ essent , atque hanc ob rationem de sanguinis aliorumque humorum statu parum erant solliciti.

In Curatione igitur tria, ut Medicus observet, sufficere docebant : nempe , si evacuatio quædam solita deficiat, illam ad naturalem evacuationem esse reducendam ; si profluvio corpus laboret, illud esse continendum ; si tertium genus occurrat, ita ut evacuatio in alia parte sit aucta, in alia suppressa, occurrendum vehementiori malo ; unde liquet , totum illorum Medicinam positam fuisse vel in solutione vel in adstrictione , quæ miram profectò pollicebatur Medicinæ addiscendæ facilitatem ; sed quot & quantis prematur difficultatibus , longius meam , quam par est , protraheret orationem , si eas enarrare singulas vellem. Sufficit tantummodo hîc indicasse , lippis etiam & tonforibus esse notum , non in omni evacuatione nimia mox conducere adstrictionem, nec in quavis adstrictione, mox solutionem.

Denique tertia Secta *Dogmatica* audiebat , cujus Sectatores Medici rationales vocari gestiebant ; verum hî ratione maxime abusi sunt , & in rebus seriis , quid dico seriis ? summe necessariis & maximi ponderis luserunt , atque Medicinam tot ratiociniis inutilibus & confictis repleverunt , obscurarunt , obrueruntque , ut nihil supra.

Horum tandem strenuissimus defensor & Dux factus est

est *Galenus*, qui quidem ob summam in anatome industriam omni laude dignus, meritisque honoribus decorandus, dum omnibus Medicis tam præcedentium temporum, quam subsequen-
tium, si modo duo ultima nuper præterita excipiamus secula, in hoc studio palmam præripit.

Dolendum autem est, virum tanti ingenii, eruditionis ac laboris, tanta cognitione anatomes instructum, tot in artem Medicam introduxisse, vel saltem defendisse dogmata, quæ nugis & fabulis, quàm vero multò sunt similia, animumque suum magis applicuisse disputationibus sterilibus, ac inutilibus, quàm veri inquisitioni, atque sic vastis suis operibus nihil aliud effecisse, quàm ut medendi rationem Hippocraticam, experientiæ & observationi superstructam, inverterit, corruerit nihilque boni ipsi adjecerit, sed potius pro veris innumera obtruserit figmenta.

Illa autem, miro rerum fato, ita placuerunt omnibus post eum, & fere ad nostram usque memoriam, Medicis, ut unanimi consensu ejus dogmata, ac si è tripode prolata essent, acceperint, & admirati sint; atque hoc modo tantam adeptus est auctoritatem, ut ne ausi quidem sint de ejus doctrina vel dubitare saltem; imo tanquam hæreticos persecuti sint, qui alia sentirent, haud secus ac si divinitus ipsi omnia fuissent inspirata, à quibus ne unguem quidem recedere liceret.

Hinc, sicut Theologi in Sacro codice explicando occupati sunt, ita Medici solum in Galeni scriptis illustrandis omnem navarunt operam; atque hunc solum vere & solide doctum, Medicumque insignem judicarunt, qui
ejus

ejus optimè callebat placita , & de his acute disputare noverat.

Sic non solum Arabes , sed & omnes Europæ Medici ad XVI. seculum usque fenserunt , & , dum de progressu Medicinæ ne quidem solliciti erant , atque Galenum rem omnem exhaustisse crediderant , in turpissimis ejus erroribus obdurerunt.

Vah ! quot figmenta commenti sunt circa temperamenta & eorum quatuor humores , circa facultates naturales qualitatesque corporum ? quot dissentientes opiniones circa causas morborum latentes formarunt ? quam acriter sæpius disputarunt de discrimine inter morbum & symptoma , inter partem spermaticam & sanguineam ? quot vanas pulsuum differentias excogitarunt ? quam futiles graduum facultatum medicamentorum distinctiones condiderunt ? & quotusquisque erat morbus , quem non vel sympathia , vel transplantatione , vel amuleto quodam , curare putarent ? At quis omnia eorum commenta enarrare potest ? tædet nugarum , quibus nobilissimam artem conspurcarunt , atque hinc non sine ratione Molierus , lepidissimum illud caput , & jucundissimus Gallorum comicus , Medicos sui temporis & inprimis Professores Parisinos , ex merito illorum , risu & sarcasmo profecutus est , Galenicæ sectæ non solum addictissimos , sed etiam propugnatores acerrimos.

Atque deformi tali incedebat facie Medicina , cum *Paracelsus* , vir gloriabundus & fastu turgidus , sesquiseculo haud pridem elapso surgens , in placita Galeni vehementer inveheret , Medicos sui temporis , qui omnes erant Galeni asseclæ , contemneret , eorum fundamenta

C

ever-

evertere, ac nova e Chemia petita substituere contendere; hinc discipuli ejus, quorum magnum brevi consecutus est numerum, Chemici appellati sunt, atque hæc secta mox tantum cepit incrementum, ut Galenicis non solum, cum quibus diu & acriter dimicatum est, superaret, sed penitus fere extirparet.

Ast, utrum Medicina sub horum imperio feliciter an infeliciter fuerit exercitata, res est determinatu difficilima: negari quidem non potest, eos nonnulla egregia & heroica medicamenta invenisse atque in usum vocasse, quæ Galenici ignorabant: sic nemo ante Paracelsum mercurio tanto cum successu uti noverat, quàm ipse; præterea & opii usum instauravit, quod ob inanem nimiam refrigerationis metum prorsus negligebant.

Verùm quot obscura, quot hyperbolica, quot ficta & penitus falsa dogmata protulerit, quot vocabula barbara & inaudita prius, (nescio utrum ostentationis an fraudis causa) excogitaverit, facile ille agnoscet, qui scripta ejus pervolverit; verbò, tantus fuit nugator, ut vix sapiens quis, hoc tempore, in perlegendis aliquot paginis operum ejus à cachinno temperare sibi possit.

Inter cæteros Paracelsi discipulos multum eminet *Helmontius*, vir in arte chemica nulli postponendus, verùm in Medicina ostentator quoque summus: multa quidem Paracelsi dogmata immutavit; pauca verò, quæ curationem spectant, meliora dedit.

Introduxit in Medicinam archæum suum & fermentum, à quibus omnes in corpore fieri actiones putabat; quas non tragædias, quos tumultus, archæus ille iratus
& fu-

& furibundus in corpore humano excitare poterat? quam vim non suis tribuebat fermentis? quæ verò jam abunde, cum multis aliis ejus chimæris, à sanioris Medicinæ Professoribus confutata, & tanquam fictitia plane sunt explosa.

Sanguinis præterea è corpore *missionem* in quibuscunque morbis damnavit serio, falsa nixus hypothesi, sanguinem quantitate non posse peccare, cum tamen & experientia quotidiana, & sana ratio contrarium clament.

Tandem & Helmontius omnium perniciosissimum illud dogma in scenam produxit, nimirum *acidum in ventriculo esse fermentum*, non solum ciborum digestionem perficiens, sed & plurimos morbos producens; quod, si sit in intestina delapsum, tormina vel dolorem colicum excitaret, si in renes & vesicam, ardorem urinæ, si cuti inhæserit, scabiem; si artubus, podagricos dolores; si ulceribus, carniū consumptionem, & sic in aliis morbis rem se habere, audaçter pronuntiabat.

Ab hoc deceptus *Tachenius*, egregius quamvis Chemicus, pessima quoque praxeos posuit fundamenta, morbosque fieri putavit, ubi vel *acidum* in parte quadam abundet, vel ubi *acidum* offendens alcali, effervescentiam cieat, unde febres, inflammationes, dolores, & alia mala producantur; atque sic *acidum* omnium morborum constituit causam; hinc non nisi medicamenta acido contraria convenire & exhibenda esse judicavit; quanto verò cum ægrorum damno hoc factum sit, mox dicturi sumus.

Eundem errorem errarunt viri plurimi, magni licet nominis, inter quos primarii sunt *Willisus*, *Sylvius*, *Craqui-*
C 2 nius,

nius, Bontekoe, Ettmullerus, &c. & nonnulli inter vivos adhuc existentes Professores Medici, qui quamvis multa & ingentia volumina in lucem emiserint, ubique tamen, ubi de causis morborum loquuntur, vel fermentum, vel acidum, sanguini viscedinem, coagulationem vel effervescentiam inducens, accusant, à quo omnia & varia morborum symptomata deducunt, cum certe acidum illud sæpissime sit innocentissimum: factum tamen est, ut perniciosissima hacce hæresi totius fere Europæ Medici infecti sint, ita ut nullus haberetur bonus Medicus, qui non secundum hæc principia praxin exerceret; imo ipsi Chirurghi, barbæ tonsores, balneatores & circulatores omnes, de causa tumoris, vulneris, ulceris vel alius cujuscunque morbi si forte interrogarentur, in promptu ipsis erat ratio: mox vultu gravi atque alto supercilio respondebant, acidum peccare in hoc morbo; hoc ubique tanquam causam accusabant; hoc alcalicis fixis & volatilibus destruendum, viscidum sudoriferis & bezoardicis dictis, attenuandum esse, clamabant; atque hoc modo se rem bene gessisse putabant, imò quilibet medicaster causas morborum eorumque sanationem ex his principiis se optime nosse, temere sibi persuadebat.

Sed hinc illæ lacrymæ! tali enim methodo quamplurimi ægri, vel ex levi morbo in maxima vitæ pericula conjecti, vel omnino præmaturam mortem subire coacti sunt.

Nihil melius præstiterunt in praxi Medica *Cartesiani Medici*, quamvis per imaginaria eorum elementa, aliaque ludicra imperceptibilium particularum phantasmata, fusque deque habitis observationibus, à priori morborum causas & curationes demonstrari posse contenderent.

Tan-

Tandem verò desipere desit , & supra cæteros caput extollere cœpit clarissimus *Sydenhamus* , magnus ille Medicinæ veræ & Hippocraticæ instaurator , vir sane magni iudicii atque antiquæ fidei. Hic hypotheses Medicorum illius temporis ad rationis & experientiæ lancem revocans , incredibili tandem labore atque indefessa multorum annorum investigatione , invenit & demonstravit argumentis quamplurimis , ab usu depromptis , vanitatem ac fallaciam illarum hypothesium , & quæ mala inde sequantur , cuilibet ob oculos posuit.

Verùm non solum cognovit illos errores , sed etiam eos magno cum iudicio emendavit , & meliorem methodum , cum antiqua Hippocratica convenientem , candidè nobiscum communicavit ; hinc merito Medicinæ Hippocraticæ instaurator dicitur.

Scilicet vult optimus ille vir , ut omnes regulas practicas formemus , non ex uno vel altero quodam experimento , uti plerumque à systematum conditoribus hucusque factitatum est , sed ex observationibus plurimis & accuratis morborum ; ut discamus veras eorum historias , & attendamus ad ea , quæ præcedunt morbum , causas mirum evidentes , utrum sc. initium morbi frigus an calor , fames an satietas attulerit ; tempestates præterea anni , constitutiones epidemicas , ætatem , sexum &c. ; deinde ad ea , quæ in ipso morbo adsunt : ubi imprimis rimari jubet illud , quod natura sibi relicta , sine medicamentorum ope , sed solâ à cibis abstinentiâ , vel tenuiori tantum servata diæta , & corpus ab aëris inclementia defendendo , in quovis morbi genere , moliat : num vel per transpirationem vel sudorem , diuresin , catharsin , vomitum , hæmor-

hæmorrhagiam &c. noxium expellere conetur; atque in diversis talibus casibus naturæ ductum exacte sequi præcipit, hanc nusquam turbandam vel impediendam, multas ob rationes suadet.

Hinc ante omnia, in quovis morbo conveniens regimen, inprimis circa aëris moderamen & alimenta, ægris summe necessarium, & tanquam cardinem curationis existimat, quæ illo neglecto vel nulla, vel sane difficilior; atque in hoc negotio juvenia & lædencia maximè esse attendenda monet, quorum prudens consideratio mirum quantum faciat ad genuinam inveniendam medendi methodum.

Alterum quod Medico agendum inculcat, est naturæ agentis observatio, quam Medicus tanquam optimam ducem sequi debet, ut supra jam dictum est: ejusque conatum, si debito modo fiat, conservare, vel si modum excedat, vel languescat, ita dirigere, ut ad requisitum statum redeat, donec tandem illud, quod morbum excitavit, subactum vel expulsum sit; ubi inprimis ad tempus respiciendum hortatur, ne quid temerè vel præcipitanter fiat, unde innumera orta sunt mala.

Hic articulus, maximi licet momenti, quantum olim negligebatur, & proh dolor! adhuc hodie à multis negligitur Medicis? Res est deploratu dignissima.

Argumenti dignitas meretur, ut rem declaremus exemplo. Notum est, qua detestabili methodo Sydenhami & nostris adhuc temporibus, febribus correptos, debito neglecto regimine & tempore, tractaverint: nempe lecto eos mox addicebant, stragulis ita obruebant, ut sub
pon-

pondere genuerint ; medicamenta postea , superbo quidem & splendido titulo , alexipharmaca vel bezoardica insignita , ex acrioribus , calidissimis & summe volatilibus plerumque composita , copiosè propinabant , ignem in cubiculis augebant , atque hæc omnia eum in finem , ut sudorem (quem natura aliàs sibi relicta , non in principio , sed causa morbifica jam subacta , producit) ægris procurarent , & , sicut vulgo loqui amabant , venenum à corde ad superficiem corporis propellerent.

Ast quanta mala præpostera hæcce induxerit methodus , quot ægros intempestivè jugulaverit , verbis exprimere nequeo ; fati id norunt artis periti.

Eodem plane perverso modo curarunt variolis aliisque exanthematicis morbis laborantes , imo & ex inflammationibus gravioribus , pleuritide , peripnevmonia , phrenitide &c. decumbentes , verùm successu ut plurimum etiam funesto , quoniam genuinam morbi indolem & periodum neglexerunt.

Hæc Sydenhamus attento considerans animo , & secum reputans , causam illorum eventuum infaustorum ex præpostera illa methodo oriri , errores tandem , accuratissimis observationibus factis , prudentique adhibito iudicio , apprehendit , reprehendit ac correxit.

Constat enim , februm continuarum , tam essentialium quàm symptomaticarum , inflammationibus majoribus supervenientium , ideam consistere in motu velociori cordis , subsequente exagitatione , & æstu sanguinis , in certum tamen finem à natura susceptis ; ita ut causam lædentem vel ita immutet , ut circulo rursus apta fiat ,
vel

vel si profus inepta, ut eam è corpore protrudat. Igitur hæc si debito modo fiant, placide ita conservari debent; sin verò à regia via deflectant, nisi mature in ordinem redigantur, machinæ nostræ interitum minantur.

Dè his, tanquam demonstratis, vix quisquam sanæ mentis amplius dubitare potest: unde patet ratio, cur Sydenhamus & cum eo postea prudentiores practici à vulgari methodo recesserint. Quomodo, quæso, si febris essentia in velociori commotione cordis & inde pendente æstu sanguinis, quemadmodum revera est, consistit, medicamenta in his morbis vulgò usitata, falsò sic dicta alexipharmaca prodesse poterunt? ex acerrimis sc. & calidissimis ingredientibus composita: qualia sunt celebres illi spiritus & tincturæ bezoardicæ, ex camphora, salibus volatilibus, variis aromatibus ac radicibus odoratissimis, saporis acutissimi, & linguam ferè urentis, cum spiritu vini rectificatissimo ceu fortissimo præparata, quæ sanissimis sæpe febrilia symptomata inducere solent; quid hæc non poterunt in miseris ægrotantibus, præ nimio æstu jam languentibus & fere suffocatis.

Alii, olea sic dicta bezoardica, spiritus volatiles cornu cervi, ossium, viperarum, eorumque salia volatilia ægris, in talibus morbis, exhibuerunt, sed pessimo consilio & successu: quid enim aliud præstiterunt, nisi ut acrimonia sua alcalica, urente, cor jam irritatum, magis adhuc stimularent, & sic quoque æstum sanguinis augerent?

Accedit, quod jam in febribus, in primis malignis, sanguis pronus sit ad putredinem alcalicam: si igitur talia in talibus morbis exhibentur medicamenta, præterquam quod motum cordis & fervorem sanguinis augeant, sanguinem

guinem magis & citius putrefaciunt; & sic ex dictis damna à talibus remediis ægrotis illata, cuilibet satis patere arbitror, longeque methodum Sydenhamianam huic præferendam esse, ex sola illius enarratione contabit.

Scilicet laudatissimus ille Vir, accuratissimis observationibus factis, tandem deprehendit triplicem febres continuas sanandi modum, pro triplici illo casu in febribus observabili; 1. quando natura bene & requisito modo agit, 2. quando imbecillius, quàm par est, vel 3. quando impetuosius & præcipitantius rem aggreditur.

In primo casu si sanguinis commotio intra modum naturæ proposito congruentem persistit, ita, ut nec excedat, nec deficiat, tunc à medicamentis prorsus abstineri jubet, atque medicamentum optimum esse statuit, medicamento non uti, ne natura in opere suo ritè procedens turbetur, id est, vel retardetur vel præceps agatur; Sin autem importunitas vel ægrorum vel amicorum, quod sæpius fit, remedia efflagitat, tunc ut his partim gratificemur, partim ut famæ consulamus, (ne dicant Medicum hunc nihil scire, vel nihil posse præscribere) innocens aliquod & inefficax remedium, atque hoc in parva dosi esse præscribendum monet; sic regimine ritè observato, circa diem septimum vel 14. despumatio blandè peragetur.

Secundo in casu, in quo vigor cordis imbecillior, ut in pueris non rarè, senibus, vel etiam juvenibus diuturno aliquo prægresso morbo confectis, nihil agendum imperat, quod illum vigorem imbecilliolem efficere possit; nam tali modo causam peccantem nulla ratione attenuari, multò minus expelli posse, & propterea interitum sequi ostendit; hinc à venæ sectione cæterisque evacuantiibus,

D

ut

ut purgantibus, emeticis, clysteribus &c. religiosè abstinet, quia hæc omnia vigorem immingunt; sed horum loco moderata corroborantia ægris suis exhibet, ex aquis fillatitiis & sirupis vulgo analepticiis dictis composita, quæ, si fortiora ex usu esse existimat, confectiones corroborantes, theriacam, diascordium, pulveres bezoardicos blandiores &c. præscribit. Ego tali in casu, haustulum vini generosi, inprimis rhenani, subinde assumendum infirmis concedo, cujus vim reficientem, omnia ex pharmacopolio facile superantem, expertus sum sæpius.

In tertio casu rem ut plurimum habemus cum juvenibus, vel saltem in vigore ætatis constitutis, ac robustiori habitu præditis: in his Sydenhamus observans sanguinem valde æstuantem, & cor celerius, fortiusque, quam par est, moveri; ut hæc ad naturalem statum redigeret, quid fecit? primo loco venam secari iussit, & pro æstus pulsusque gradu, plus minus sanguinis, vel si opus fuerit, repetitis vicibus extrahi curavit: docet enim quemvis attentum experientia, si sanguinis ferventis sufficiens copia emittatur, illum fervorem imminui, & cor blandius tardiusque moveri; quicquid etiam clament jurati nonnulli venæsectionis hostes, quicquid contradicant imperiti ac hypothesibus indulgentes.

Deinde percontatur, num nausea vel conatus vomendi adsit; qui si percipiatur, emeticum exhibet: præterea si alvus adstricta, leni & emollienti tantum clysmate succurrit; postea ad æstum sanguinis moderandum, regimen refrigerans vel saltem temperatius ægrotis commendat; hinc non solum à stragulorum mole ipsos liberavit, sed etiam, ne cubicula nimis calefierent, curavit:
imò

imò ægrotantes quotidie per horam unam vel alteram è lecto in sellam reponi iussit, quamdiu vires id permiserunt, ne à nimio illius calore læderentur, sed à temporiori aura reficerentur.

Denique potum modicè refrigerantem, ut sæpius & largiori paulo copia assumerent, præcepit; hinc exhibenda censuit decocta hordei, avenæ, panis, pomorum &c. vel cerevisiam tenuem puram, vel hydrogalam & similia: quibus effecit, ut non solum acre vel irritans, si quid esset, mitigaret & dilueret, sed etiam ut viscidos humores attenuaret, dissolveret, atque hoc modo aptiores redderet ad subtractionem vel excretionem, sive hæc fiat per insensilem transpirationem, vel sub forma sudoris, urinæ, alvi fluxus, vel excretionis cujuscunque.

Atque hæc ad sanationem februm benignarum fere sufficere observavit, nisi quod non rarò ad hoc vel illud symptoma, vigilias, tusses, hæmorrhagias &c. si urgeant, privatim sit respiciendum.

Tandem, ubi febres pejoris sunt indolis, calor corporis maximus, sitis intensior, cephalalgia molestior, vel putredo imminens suspecta, usus docuit, præter modò dicta, nitrata, & temperata acida medicamenta esse convenientissima: hinc potui ægrorum paululum nitri depurati adjiciendum est, vel addi possunt acida ad gratum usque acorem, qualia sunt spiritus vitrioli, nitri, salis, vel succi acidi vegetabilium, ut pomorum citreorum, (quæ egregia & vera sunt alexipharmaca) granatorum, ribesiorum, rubi idæi, &c. horumque sirupi, imò ipsum acetum simplex vel destillatum, quamvis talia ignaris malè audiant, iique ea temerè fugiant.

Ob eandem rationem tantopere in talibus morbis conducunt aceta illa prophylactica dicta, quæ revera potentissima sunt remedia, non solum contra febres continuas & malignas, sed etiam contra ipsam pestem, quemadmodum testantur autores fide dignissimi, qui vel olim hinc inde, vel nuper adhuc in peste Dantiscana & vicinarum regionum vixerunt, imò observarunt olim, plurimas domus, in quibus acetum conficiebant, à peste fuisse incontaminatas.

Atque tali modo ipse tractavi febres quam plurimas, cum alibi, tum præsertim in nosocomiis castrensibus Batavorum, ubi plerumque magna talium ægrorum copia occurrit; sed sanctè testari possum, hac methodo me, febres pessimis ingruentes symptomatibus, brevi semper ad meliorem morem redegissem & sanasse, nec memini, me vel unicum, cui mature adfueram, delirio, phrenitide, vel alio graviore symptomate, quæ ab exagitatione sanguinis aliàs dependent, correptum vidisse.

Neque tantopere timenda est sanguinis ab acidorum usu coagulatio, sicut vulgares ferunt hypotheses; fatendum quidem est, acida sanguinem coagulare & animal quodcumque interficere, si venis ejus immittitur: & ab hoc experimento, quamvis non ritè intellecto, omnes fere quondam Medici decepti, acidorum usum prorsus damnabant atque execrabantur, cum tamen alia longe res sit, si per os assumantur, quàm si sanguini immisceantur; hinc quæso, cautiore simus in conclusionibus generalibus & hypothesis faciendis, ab unico tantum experimento, & quidem non rite percepto, depromptis.

An non quotidie videmus, multos magnam aceti quantitatem assumere posse sine ullo subsequente coagulati sanguinis indicio vel febre? Multi ingentem copiam fructuum acidorum, ceraforum, pomorum, ribesiorum, citreorum, aliorumque vegetabilium acidorum innoxie devorant; quot non guttæ imò drachmæ spirituum
aci-

ORATIO INAUGURALIS.

29

acidorum per os sine damno assumi possunt, quorum tunica vel altera guttula, venis infusa, præsentaneam inferret mortem?

Rarissimè autem vel nunquam observamus, febres ab acidorum multo usu oriri: contra quotidie eas provenire experimur à talibus, quæ sanguinem excalefaciunt & accedunt, uti fit à nimia vini, spiritus vini, aquarum vitæ vulgò dictarum, ingurgitata copia, ut & bezoardicorum vulgarium, aromatum, imprimis aeriorum, theriacæ & similibus abusu: quibus etiam sæpe ab imperitis febres intermittentes mutantur in continuas, & continuæ benignæ in malignas, imo lethales.

Verùm quemadmodum ex uno absurdo plura sequi, certissimum semper est, ita & hoc hic locum habet: nam postquam illius experimenti gratia concedebant, acida sanguinem coagulare atque inspissare, & in variis morbis sanguinem è vena missum valde spissum videbant; talis multos cepit dementia, ut sine ulteriori indagatione statuerent, omnes morbos ab acido oriri.

Reliqua Medicorum pars cautius procedens, plurimos saltem morbos, imprimis tamen febres acido ortum suum debere non dubitavit, quoniam sanguis febricitantium è vena missus plerumque viscidus & inspissatus existit; hinc medicamentis omnibus contra fictum hoc acidum pugnârunt, sed tristi ut plurimum successu, sicut antea monuimus: vix tamen atque ne vix à pessima illa hypothesi ullo modo, ne hodie quidem omnes, avelli possunt.

Si petamus ab eis, ut acidum in sanguine, cum primis febricitantium, quod tot morborum auctorem constituunt, argumento quodam certo demonstrent; profectò neque gustus, neque chemia, neque cætera experimenta, quæ aliàs acidum in aliis corporibus præterfaciunt, ullum ejus præbent indicium; cum autem nihil demonstrare possint, ajunt ab effectu coagulati sanguinis se ita judicare;

quasi verò sanguis non nisi ab acido spissari possit : sexcentæ sunt causæ, à quibus hoc idem fieri potest ; vel tandem effugium quærunt, dicendo : acidum quoddam occultum morborum esse causam, quod ostendi non possit.

En, Auditores, pulchrum & argutissimum effugium ! miramini mecum acutissimum hunc argumentandi, sapientemque veritatis indagandæ modum, quem narrando solùm nos satis refutasse arbitramur.

Accedit denique ratio maximi ponderis, Sydenhami methodum confirmans, vulgarem verò destruens ; nam in febribus imprimis malignis & ipsa peste, sanguinem ad putredinem vergere, & re ipsa sæpe putrescere, multa docent phænomena, quibus explicandis jam superfedeo. Si acidum horum morborum causa esset, sanguis non putresceret, quoniam nihil magis putredini est contrarium quam acidum: dum autem putrescit, acidum non erit causa, nam effectus testatur de causa ; hoc ipsum autem confirmat salutarem acidorum in his morbis usum, ratio hujus ex modo dictis patet, id comprobante experientia.

Quomodo autem acida motum cordis & sanguinis blandiorem efficiant, æstum & sitim tam potenter temperent, ac putredinem avertant pellantque, quamvis genuinam horum rationem forte ignoremus; sufficit, experientiam, quod præcipuum est, nobis militare, & salutares illorum effectus ostendere.

Tempus & orationis limites jam non permittunt, ut innumera alia deliramenta exponam, quæ ex iisdem pessimis hypothësis, de aliorum morborum causis & curationibus, de medicamentorum viribus, de usu partium corporis humani &c. protulerunt : Sapiens quisque facile ex dictis de reliquis judicare poterit ; mea enim hac oratione intentio solùm fuit hypothësum medicarum inprimis februm

brium vacillantia, imò caduca fundamenta ostendere, nec non indicare fontes, ex quibus meliora deprimi queant; quæ de cæteris dicenda sunt, ad alias occasiones mihi reservo.

Itaque hypothesium medicarum fallacia & inde pendente perniciæ abunde, ni fallor, febrium præsertim exemplo, demonstratis, viaque indicata, qua incedendum; ad Vos ut meam convertam orationem & tempus & officii mei ratio postulant, Auditores O. O. maxime colendi: *Vobis* omnibus tantas, quantas possum ago gratias, quod sepositis gravioribus vestris negotiis, me, de rebus Medicis, pro fausto meæ professionis auspicio, quam nunc ILLVSTRIVM ACADEMIÆ HVIVS CVRATORVM decreto suscipio, verba facientem, benevole audire non recusaveritis.

Sed quid pro tanto tamque singulari erga me beneficio vobis reddam? dicam paucis: gratum & tam egregii favoris perpetuo memorem animum; plura non possum, plura à me non desideratis.

A *Vobis* autem, *Celeberrimi Patres hujus Academiæ conscripti*, peto, ne ægrè me in vestrum ordinem & amicitiam admittatis: operam dabo, ut hanc vestram erga me benevolentiam, omni venerationis & observantiæ cultu, gratus semper agnoscam, nec ullam testificandi officii mei occasionem prætermittam.

Inprimis verò jam *Vos*, *salutifera artis Spectatissimi Antistites*, *Magnifice Bajere*, *atque Celeberrime & Excellentissime Hoffmannæ*, Vos, inquam, compello, vestrum præcipue imploro auxilium, ad extirpandam perniciosissimam illam hypothesium Medicarum hæresin, imo pestem; Si junctis viribus, quilibet in suo munere, acturi sumus, res nostra salva erit, ac victores triumphabimus.

Nullis hîc destituimur mediis, studiosis artis nostræ scitu necessariis: habemus hortum medicum præ omnibus Academiis Europæ, sola forte Lugduno-Batava excepta, instructissimum; ostendere

dere possumus laboratorium chemicum egregium, nec non theatrum anatomicum satis splendidum, quibus plurimæ adhuc Academiæ carent: Est mihi armamentarium chirurgicum, selectissimis & optimis seculi hujus instrumentis, ad operationes chirurgicas quas-cunque perficiendas, ornatum; Si igitur præter hæc studii Medici præcipua auxilia, studiosæ juventutis animos, non nisi saluberrimis theoriæ & praxeos præceptis imbuimus, quid non præstare poterimus? quid non boni aliquando inde erit sperandum?

Præterea maximè quoque cordi nobis sit, ne discrepantes, præsertim circa leviora nonnulla, opiniones, mutui amoris atque amicitiae divortia excitent, sed liberum potius sit modestè sentire cuique, quid velit, salvo amicitiae vinculo: non enim de religione certamus; sed conjunctim agamus in Academiæ nostræ splendore, tanto labore, tot sudoribus parto, omni modo promovendo, illustrando, augendo, quantum poterimus; hoc autem in primis fiet, quando quisque nostrum alterius studium & labores laudabit, probabit, commendabit; Ego certe, quid mei sit officii, nunquam obliviscar.

Tandem & paucis vos volo, *Nobilissimi ac Praeclari Viri Juvenes*, in primis vos, qui in solatium aliquando multorum ægrorum, Medicæ arti vestra consecratis pectora; Vobis me dabo totum, vobis mea officia semper præsto erunt, nihil non faciam, quod vobis aliquo modo prodesse possit, totis viribus invigilabo commodis vestris, ut sic nobilem vestrum impetum constanter foveam, accendam, inflammem.

In primis, ut, missis hypothesebus & fabulis, ad vera artis sacræ fundamenta vos deducam, cura mea erit; propterea celeberrimorum Scriptorum veterum & recentiorum sententias perlustrare constitui, à vero alienas, vel ex speculatione natas, indicare ac modestè confutare; præterea, quæ certa & fida nos docuerunt experimenta, candidè vobiscum communicare, ac salutaria inde deducta præcepta exhibere, decrevi: atque sic animos vestros disponere, ut veri indagatoni, re-jectis nugis, mature assuescant, ut tandem, quod finis vester erit, praxin rationalem, id est, veris fundamentis superstructam feliciter instigare queatis.

Præ cæteris autem Medicinæ partibus, quia ANATOMES ET CHIRURGIAE ab *Generosissimis nostris Curatoribus* mihi demandata est provincia, ita me geram, ut nihil, quicquid ad harum exactam cognitionem necessarium est, omittam; contra quicquid Britannia, & Belgium, quicquid Gallia, quicquid Latium & Germania nostra in his novi & boni habet, me *Vobis* propositurum atque ostensurum sincerè promitto.

Cæterum, Commilitones carissimi, etiamsi eruditione, eloquentia atque experientia Collegis meis spectatissimis omnibus me inferiorem sciam, libensque agnoscam; diligentia tamen, perspicuitate & candore, quibus nemini cedam, reliqua compensare studebo. Ego præibo; *Vos*, si consilium placet, me alacres sequimini.

D I X I.

Ma 6059

ULB Halle

001 522 167

3

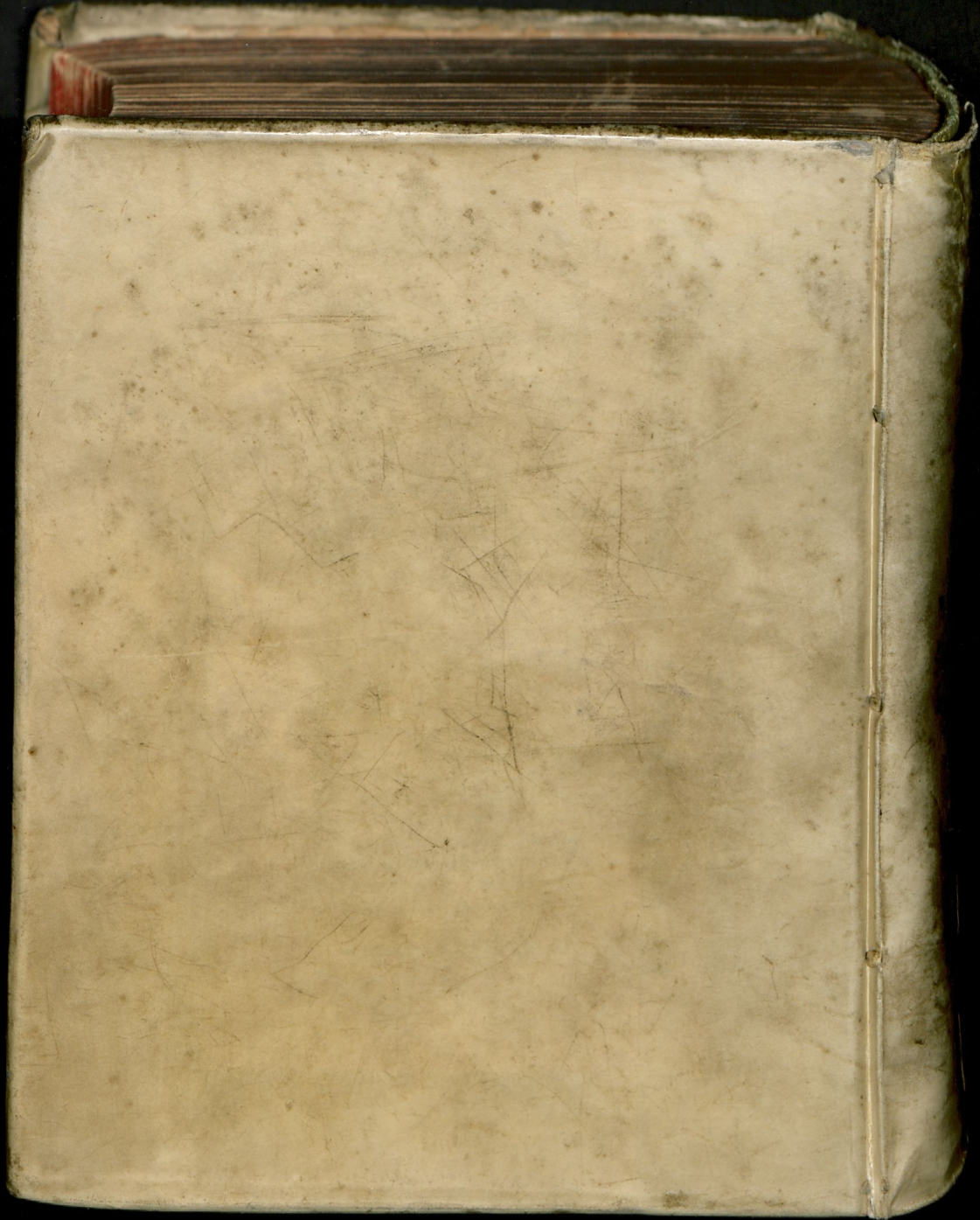
sb,

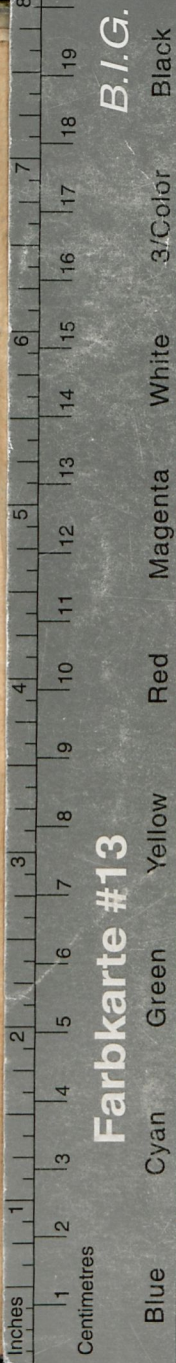
Liber
Bibliotheca Academica Halensis
a
CHRISTOPH. ERNEST. CONONE,
Med. Doct. & Practico
Berolinensi,
TESTAMENTO DONATVS.
1729.

VO 77

MA

B.I.G.

Farbkarte #13

LAVRENTII HEISTERI
ORATIO

DE

**HYPOTHESIVM MEDICARVM
FALLACIA ET PERNICIE,
PVBLICE DICTA**

IPSIS NONIS DECEMBR. MDCCX,

CVM EX DECRETO

**ILLVSTRIVM ACADEMIÆ ALTORFINÆ
CVRATORVM**

**ANATOMES ET CHIRVrgiÆ
PROFESSIONEM**

SOLENNITER SVSCIPERET.

LITERIS ET SVMTIBVS KOHLESII ACAD. TYPOGR.

